

Posudek oponenta diplomové práce

Student: Nikol Holubcová
Název diplomové práce: Ekonomické souvislosti stárnutí populace ve vybraných zemích EU
Vedoucí práce: Ing. Lucie Sobotková, Ph.D.
Oponent práce: doc. Ing. Romana Provazníková, Ph.D.
Pracovní pozice oponenta: docent, UEV FES UPa

Kritéria hodnocení práce

	výborně	velmi dobře	vyhovující	nevyhovující	nelze hodnotit
Stupeň splnění cíle práce	☐	☐	☒	☐	☐
Adekvátnost použitých metod	☐	☒	☐	☐	☐
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	☐	☐	☒	☐	☐
Logická stavba práce a rozsah	☐	☐	☒	☐	☐
Práce s českou a zahraniční literaturou včetně citací	☐	☒	☐	☐	☐
Formální úprava práce (text, grafy, tabulky)	☐	☒	☐	☐	☐
Jazyková úroveň (styl, gramatika, terminologie)	☐	☒	☐	☐	☐

Využitelnost výsledků práce

	vysoká	střední	nízká	nelze hodnotit
Pro teorii	☐	☒	☐	☐
Pro praxi	☐	☐	☐	☒

Ostatní připomínky k práci

Cílem diplomové práce je „analyzovat obecný trend stárnutí populace v zemích EU, vytipovat oblasti, které jsou procesem stárnutí obyvatelstva nejvíce dotčeny, analyzovat realizované aktivity států v těchto oblastech a zhodnotit jejich přenositelnost do podmínek ČR“. DP se však podle mého názoru zabývá pouze jedním z aspektů procesu stárnutí obyvatel, a to trhem práce a nezaměstnaností osob ve věku 55-64. Což je ovšem poměrně zúžený cíl práce. Je pochopitelné, že dané téma je velmi široké a rozsah DP nedovoluje se zaměřit na všechny související oblasti, avšak **autorka měla v teoretické části toto své zaměření více zdůvodnit** (např. nějaké analýzy ohrožení trhu práce v zemích EU vlivem nezaměstnanosti této věkové kategorie apod.). Tomuto úzkému pohledu na problematiku stárnutí je pak podřízena téměř celá DP.

Kapitola 1 ještě obsahuje širší pohled na proces stárnutí obyvatelstva v EU, autorka poukazuje na postavení osob i 65+, dává do kontextu věk odchodu do důchodu, příjem osob starších 65+ a koncept Silver economy. V další kapitole (kap. druhá) se však již zcela věnuje pouze problematice trhu práce (tj. osobám do věku 64 let) a **osoby 65+ dále ve své DP zcela opomíjí**. Přičemž jak sama v úvodu píše, demografické stárnutí obyvatelstva má a bude mít významné dopady do ekonomik států prostřednictvím nároků na sociální, zdravotní a penzijní systémy (což se převážně týká osob 65+). Rovněž citované dokumenty a strategie se týkají trhu práce obecně, obecného postavení osob na trhu práce a politiky zaměstnanosti jako takové. Na analýzu nezaměstnanosti osob 55-64 je zaměřena i kapitola třetí.

V praktické části DP autorka na vybraném vzorku zemí (s nejvyšší a nejnižší mírou nezaměstnanosti této věkové skupiny) poměrně obsírně charakterizuje ekonomiky jednotlivých zemí, k ilustraci používá **magický čtyřúhelník – což se však nejeví jako nejvhodnější ukazatel**. S problematikou DP koresponduje zejména ukazatel míry obecné nezaměstnanosti, ostatní ukazatele se dané problematiky týkají velmi okrajově (jak s tématem DP souvisí např. saldo BU platební bilance či výčet obchodních parterů dané ekonomiky?). Za vhodnější ukazatele bych považovala např. přirozenou míru nezaměstnanosti, vzhledem ke specifikám trhu práce jednotlivých zemí, případně další ukazatele se kterými poté autorka pracuje ve statistické analýze (minimální mzda, výše starobního důchodu) či ukazatele veřejných financí i ve vztahu k HDP. Charakteristiky uváděné u jednotlivých zemí jsou nesourodé – u některých zemí autorka uvádí podrobnou charakteristiku a reformy politiky zaměstnanosti (Malta, Maďarsko, Litva) u jiných popisuje i penzijní reformy apod. (Polsko, Rumunsko). Za stěžejní považují pátou část práce, ve které autorka použila statistický aparát (shlukovou, korelační a vícenásobnou lineární regresní analýzu) kdy zkoumala vliv vybraných faktorů (celková míra nezaměstnanosti, dlouhodobá míra nezaměstnanosti, minimální mzda, výše starobního důchodu, hranice odchodu do důchodu) na míru nezaměstnanosti osob ve věku 55-64 let ve zkoumaných zemích a ČR. Tuto část práce považují za zdařilou, autorka vhodně aplikovala uvedené metody (**škoda, že s touto praktickou částí lépe nepropojila i teoretickou část DP**). Asi bych nepoužila slovo predikce u analýzy, kde autorka nahrazuje pouze vstupní ukazatele regresní analýzy a poté vypočítává hypotetické míry nezaměstnanosti 55-64, které by byly dosaženy v jednotlivých zemích, při těchto změněných vstupních hodnotách (tab.5 a 8).

Bohužel se v DP objevují nesprávné interpretace některých uváděných skutečností – např. autorka opakovaně **nesprávně uvádí, že cenová stabilita roste, avšak je evidentní, že má na mysli růst míry inflace** – interpretace hodnoty u magických čtyřúhelníků – st. 45,48,67 – což by se v DP na fakultě ekonomického směru nemělo objevit;

Vzorec pracovní participace (str. 32) je uveden jen pro kategorii pracovníků v produktivním věku, není však zřejmé, zda autorka vnímá rozdíl jeho konstrukce pro různé věkové kategorie, se kterými dál pracuje? Některé zkratky chybí v seznamu zkratek (např. RVHP, LFPR), u příloh chybí uvedení zdroje dat; zdroj uváděný u magických čtyřúhelníků není uveden v seznamu literatury, nelze jej ověřit. DP obsahuje standardní počet gramatických chyb.

Otázky a náměty k obhajobě

- 1) Proč je podle názoru autorky, nejproblematictější oblast dotčená procesem stárnutí v EU trh práce a postavení osob 55-64 na trhu práce?
- 2) U nezávislé proměnné - výše minimální mzdy - předpokládá autorka negativní vliv na míru nezaměstnanosti osob 55-64 (tab.2). Na tomto se neshodnou ani ekonomové a v ekonomické teorii se uvádí i opačný (pozitivní) vliv. Z propočtů autorky je rovněž tento rozpor patrný, v některých zemích se potvrdil její předpoklad, v některých nikoliv. Mohla by autorka na toto nějak reagovat a vysvětlit i pozitivní vliv minimální mzdy na míru nezaměstnanosti?
- 3) Autorka na několika místech DP doporučuje k prodloužení pracovního života vzdělávání zaměstnanců formou univerzit třetího věku? Mohla by uvést, jak si to představuje? Z její interpretace se U3V jeví jako plnohodnotné vysokoškolské studium ve vyšším věku (viz doporučení na st.73).

Závěrečné hodnocení

Práci **doporučuji** k obhajobě.
Tuto diplomovou práci navrhuji hodnotit známkou: **C**

V Pardubicích 20.5.2022

Podpis